

25/11

Hundarna och halsbandet

Debatten kring Dagens Nyheter's förra inrikesredaktör håller på att ebbas ut. I dess slutskede har emellertid en rad tidningar, främst inom det liberala lägret, ånyo framfört en tankegång som kräver en avslutande granskning. Det är skandal, säger man, att en tidning som i regel stöder folkpartiet och till och med brukar citeras under beteckningen fp inför årets kommunalval inte blott markerade sin särmening i pensionsfrågan, utan rent av underlät att anbefalla röstning på "sitt" parti. En sådan tidning kan man inte lita på, förklarar partitrohetens talemän; det blir ju omöjligt att veta hur den kommer att ställa sig i sak- och valfrågor, och läsarna-väljarna blir förvirrade.

Att denna uppfattning framförs just på liberalt håll är lätt förståeligt med tanke på att det är folkpartiet som i detta fall drabbats av en enskild tidnings avvikande hållning. Men icke desto mindre är det oroande och för den svenska pressens ställning pinsamt med denna kombination av principiell liberalism och krav på partitvång. Om något parti med alldeles särskild kraft borde hålla på tidningsmännens rätt till självständighet, är det ett parti för vilket det fria ordet varit en grundsats framför andra. Liberalismen har som åskådning undergått de största förändringar, och att numera tala om en särpräglad ideologi med denna beteckning i den svenska demokratin ter sig meningslöst, men om någon sats kan sägas representera en oförstörbar kärna i liberalt tänkande, är det den av en stor diktare preciserade: "Det gäller inte ditt parti, det gäller dig." En tidningsledning som undertrycker sin egen mening för att servera partiets kränker en grundsats som numera borde vara — och i regel sannolikt är — gemensam för alla demokratiska riktningar, men som i varje fall borde vara självklar

bland dem som gör anspråk på att företräda liberalismen.

Sannolikt skulle en kritik av den art som här berörts vara otänkbar i de flesta demokratiska stater. Det är i England och USA, i Frankrike och Schweiz naturligt att ett stort antal tidningar i regel verkar för ett visst parti, men lika naturligt är att detta inte innebär någon ovillkorlig anslutning till vare sig partiets åsikter i varje fråga eller till dess propaganda vid ett bestämt val. En speciell komik får den svenska partipressens uppträdande genom den ofta redovisade ångslan över vad man skall kalla Dagens Nyheter; skall vi fortfarande få heta fp eller skall man sätta något annat inom den obligatoriska parentes efter namnet på en citerad tidning? Man erinrar sig fabeln om de halsbandsprydda hundarnas förskräckelse inför en herrelös hund; kan en sådan överhuvud få äran att räknas till hundsläktet?

Det är väl, får vi hoppas, nu slut med detta. De tidningsmän som låtit partitvånget överväldiga förnuftet kommer säkerligen att återvinna förmågan att bruka detta redskap, och de dumheter de skrivit får tjäna som varningar för framtiden.